QORTI CIVILI – PRIM'AWLA

ONOR. IMHALLEF DR. MIRIAM HAYMAN LL.D.

(Sede Kostituzzjonali)

Seduta tal-lum 26 ta' Ġunju, 2023

RikorsNru.: 69/2018 MH

Numru: 3

Joseph Lebrun

vs

Avukat Ġenerali, Il-Kummissarju tal-Pulizija, Ministru tal-Intern u s-Sigurta' Nazzjonali u l-Kap tas-Servizz tas-Sigurta'

Il-Qorti;

Rat ir-rikors tar-rikorrenti Joseph Lebrun magħmul ai terminu ta' l-artikolu 229(3) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta[1] fejn din il-Qorti qegħda tiġi mitluba li tagħti permess biex isir appell fil-mori ta' dawn il-proċeduri Kostituzzjonali u Konvenzjonali minn digriet interlokutorju tagħha datat 7 ta' Diċembru, 2022[2].

[1] Data 14 ta' Diċembru, 2022 folio 601
[2] Folio 593

L-Avukat Ġenerali da parti tiegħu oppona dan il-permess bir-risposta tiegħu datata 16 ta' Jannar, 2023.[3]

Ikkonsidrat;

Illi d-digriet ta' din il-Qorti li minnu r-rikorrenti qed ifittex appell kien jittratta t-talba da parti tiegħu biex jiġu esebiti id-dokumenti bażi li wasslet biex jinħareġ mandat li jawtorizza l-interċettazzjoni telefoniċi. Għar-raġunijiet hemm premessi ġiet miċħuda t-talba.

Fl-ewwel lok għandu jiġi mistqarr li f'dan id-digriet il-Qorti m'għandhiex terġa tirrepeti jew teżamina d-deċiżjoni tagħha ġia stabbilita fid-digriet ikkontestat. Li trid il-liġi f'din l-istanza hu li jiġi muri lilha li r-rikorrenti ġab raġunijiet tali li jkun **aħjar u ġust** li jingħata l-permess speċjali mfittex. Dan huwa ben spjegat f'digriet ta' din in-natura fl-ismijiet **Alfred Schwab et. vs Mr Green Ltd[4],** ingħad dwar meta il-Qorti għandha ssib b'suċċess għat-talba ta' appell minn digriet interlokutorju ai terminu ta' l-artikolu 229(3) tal-Kap 12 li :-

*"12.Issa kull digriet interlokutorju ieħor li ma jinsabx imniżżel fil-listi provduti fl-**artikolu 229(1)** u **(2) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta** jista' jiġi appellat biss, jekk kemm-il darba min ikun irid jappella minn dak id-digriet jikseb permess speċjali mill-ewwel qorti. Ifisser għalhekk li digrieti li jaqgħu f'din it-tielet kategorija jistgħu jiġu appellati biss qabel is-sentenza finali, jekk l-ewwel qorti taċċetta li jista' jsir tali appell (ara **artikolu 229(3) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta**);*

*13.Naturalment dan il-permess tal-ewwel qorti huwa mitlub biss jekk ikun irid isir appell minn digriet fi stadju meta tkun għadha ma ngħatatx is-sentenza finali u mhux meta jkun irid isir appell minn dak id-digriet wara li tkun ingħatat is-sentenza finali (ara **Pauline sive Polly Bonnici pro et noe v. Fr. Marc André Camilleri et** deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-14 ta' Diċembru, 2018);*

[3] Gfolio 948
[4] Data 6 ta' Mejju, 2022 777/2021CFS

14.Illi l-liġi tagħna ma tagħtix tifsira ta' digriet interlokutorju, madankollu huwa miżmum fil-ġurisprudenza li digrieti interlokutorji huma dawk li non terminat negotium principale, sed aliam post se expectat sententiam – li maqlub għallMalti jfisser dawk id-digrieti li ma jaqtgħux l-kwistjoni ewlenija peress li wara dak id-digriet ikun mistenni li trid tingħata sentenza (ara ***Tabib Joseph Grech v. Mary Grech*** *deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili deċiża fl-20 ta' April 1989);*

15.Kif ingħad mill-Qorti tal-Appell fid-deċiżjoni ***Paul Tanti pro et noe et v. Sammy Tanti pro et noe*** *tad-19 ta' Novembru, 2001, digriet interlokutorju huwa mfisser bħala,*

«i provvedimenti riguardanti l'istruzione della causa nella procedura, che sogliono chiamarsi preparatorie" e quelle che regolano o determinano le prove relative al merito sotto giudizio, e che "chiamarsi ordinatorie"»;

16.Jiġi b'hekk, li digrieti interlokutorji huma dawk li ġeneralment jipprovdu dwar episodju jew aspett proċedurali matul il-kawża, li jħallu però t-tilwima ta' bejn il-partijiet miftuħa, sewwasew għaliex il-kwistjoni ta' bejn il-partijiet tkun għadha ma spiċċatx (ara ***Joseph Attard et v. Mario Attard et*** *deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-14 ta' Diċembru, 2018);*

...

19.Issa skont l-artikolu 229(3) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta, appell minn digriet bħal dan jista' jsir qabel is-sentenza definittiva, jekk il-qorti li tkun qed tittratta l-każ tagħti permess speċjali sabiex dan isir, wara li tirċievi talba fi żmien għaxart ijiem mill-jum meta d-digriet jinqara bil-miftuħ fil-qorti. Jekk id-digriet interlokutorju jingħata in camera, it-terminu ta' għaxart ijiem jitlaq mid-data tal-ewwel seduta ta' dik il-kawża li tiġi minnufih wara li jkun ingħata d-digriet in camera (ara artikolu 229(10) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta);

...

22.Li trid tara l-qorti għalhekk huwa jekk hija għandhiex tagħti l-permess tagħha biex isir appell mid-digriet tagħha jew le. Skont l-artikolu 229(3) tal-Kap 12 tal-

Liġijiet ta' Malta, dak li trid tagħmel din il-qorti huwa li tqis jekk ikun aħjar u ġust li l-kwistjoni tinġieb quddiem il-Qorti tal-Appell jew le;

23.L-argument waħdieni mressaq minn Mr Green Limited għaliex hija għandha tingħata l-permess speċjali biex tappella minn dan id-digriet huwa biss li jkun aħjar li kwistjoni dwar il-korrezzjoni tar-rikors maħluf tinġieb mill-ewwel quddiem il-Qorti tal-Appell ħalli b'hekk jiġu evitati spejjeż inutli u dewmien fil-proċeduri;

24.Fil-ħsieb ta' din il-qorti din ir-raġuni waħidha ma tista' qatt titqies bħala raġuni tajba biżżejjed sabiex jinkiseb permess biex isir appell. Kemm hu hekk, il-liġi trid fl-artikolu 229(3) tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta li min qiegħed jitlob permess biex jappella, irid jikkonvinċi u jipperswadi lill-ewwel qorti li fl-aħjar interess tal-ġustizzja hemm raġuni tajba għaliex l-appell għandu jitħalla jsir mill-ewwel qabel ma tingħata s-sentenza definittiva. L-irwol tal-qorti għalhekk skont dan l-artikolu mhuwiex li tkun bħal speċi ta' timbru, fejn għandha dejjem għandha tagħti lpermess tagħha biex isir appell;

25.Naturalment hi u tqis talba biex jingħata permess għall-appell, il-qorti m'għandhiex tiddarras jew teħodha kontra dak li qed jitlob li jagħmel l-appell għar-raġuni biss li huwa ma jkunx qiegħed jaqbel mad-digriet tagħha. Min-naħa loħra, l-istess qorti lanqas m'għandha taqbad u tagħti l-permess tagħha b'mod awtomatiku biex ma tidhirx kerha ma' dak li jkun. Tassew la l-liġi titfa' l-piż fuq il-qorti stess li tkun tat id-digriet biex tiddeċiedi jekk għandux jitħalla jsir appell jew le, allura dik il-qorti għandha żżomm ruħha oġġettiva u tinqeda bid-diskrezzjoni għaqlija u newtrali tagħha biex tara jekk fiċ-ċirkostanzi partikolari tal-każ ikunx jaħbat aħjar li l-kwistjoni tiġi miġjuba quddiem il-Qorti tal-Appell jew le. Hi u tagħmel l-għarbiel responsabbli tagħha, il-qorti trid iżżomm f'moħħha mhux biss linteressi tal-partijiet involuti fil-każ iżda trid iżżomm f'moħħha wkoll anke linteressi tal-amministrazzjoni xierqa tal-ġustizzja b'mod ġenerali għaliex huwa magħruf li l-Qorti tal-Appell hija mgħobbija b'ħafna appelli;

26.Illi biex il-qorti tkun tista' twettaq din id-diskrezzjoni tagħha b'mod xieraq, min qiegħed jitlob il-permess li jappella minn digriet tagħha m'għandux jippretendi li huwa jista' jikseb tali permess mingħajr ma jiġġustifika t-talba tiegħu. Mod ieħor min jixtieq jingħata l-permess biex jappella jrid jispjega għaliex ikun aħjar li l-appell għandu jsir qabel is-sentenza finali u mhux wara; (tipa ġrassa enfasi ta' din il-Qorti).

27.Dan jista' jintwera billi pereżempju dak li jkun juri li d-digriet inkwistjoni ikun jolqot xi punt legali tekniku li huwa tant diffiċli jew innovattiv li jkun jixraq l-intervent millewwel tal-Qorti tal-Appell; jew li dak id-digriet ikun aħjar li jiġi appellat mill-ewwel minħabba li jkun hemm allegazzjoni serja (u mhux fiergħa) li biż-żamma ta' dak id-digriet, parti tkun x'aktarx sejra ġġarrab xi preġudizzju serju fil-proċeduri; jew inkella jekk jintwera għas-sodisfazzjoni tal-ewwel qorti li hemm aggravji tajbin kontra dak id-digriet li jistgħu jwasslu lill-Qorti tal-Appell tbiddel jew tħassar dak id-digriet;"

Ikkonsidrat;

Il-vertenza prinċipali mressqa fir-rikors promotur interċetazzjonijiet li saru a bażi ta' mandat maħrug mill-Eżekuttiv u mhux taħt skrutinju ta' Awtorita' Ġudizzjarja ukoll ż-żamma ta' l-istess interċettazzjonijiet minn fornituri ta' servizzi ta' komunikazzjoni elettroniċi.

Tara li d-digriet ikkontestat ġie xprunat minn xhieda ta' l-Onorevoli Ministru ta' l-Intern Dr. Byron Camilleri[5].

Tqies li in vista ta' dak li xehed l-istess Ministru, u konsiderando l-vertenza in eżami, għalkemm iżżomm ferm il-ħsieb tagħha fid-digriet li tiegħu qed jitfittex appell, illi ikun aktar għaqli li din il-kwistjoni tiġi ventilata quddiem Qorti

[5] Folio 571 et. seq.

revisorja qabel din il-Qorti ma tkompli tinvestiga l-lanjanza prinċipali. Tqies fil-fatt illi r-rikorrenti ressaq raġunament xieraq biex jiġi mogħti dan il-permess għall-appell. **Hu bbażża ruħu fuq l-interess li għandu tal-prova minnu nfittxija.**

Konsegwentement tilqa' t-talba u qegħda tiprefiġġi terminu ta' għaxart (10) ijiem biex jgħaddu għall-istess appell.

Onor. Dr. Miriam Hayman LL.D.
Imħallef

Rita Falzon.
Dep. Reg.